

~~ДСС~~
ДСС

ДАЙН

ДАЙН

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ДАЙН
ПОЛКОВНИК-ЛІКАРЬ,
Б. НАЧАЛЬНИК САНІТАРІЇ АРМІЇ У.Н.Р.

ВОЄННО-САНІТАРНІ
НАЧЕРКИ
УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

З 14 малюнками і 8 документами в додатках.

„Лиш борися, не мирися,
Радше впадь, а сил не трать;
Гордо стій, а не корися,
Хоч пропадь, але не зрадь!“
(Франко).

ЗМІСТ.

	Стор.
Передмова	VII—VIII
1. Приватна санітарна допомога військові.	
Розділ I. Виникнення приватної санітарної допомоги військові. — Одна із ролів Уряду У.Н.Р. на еміграції в Польщі. — Початок і розвинення приватної санітарної допомоги військові.—Характер та організація її в європейських державах в загальних рисах, а в Німеччині, Австрії, Франції, Італії, Японії і б. Росії зокрема.	1—5
2. Колишня російська воєнна санітарія.	
Розділ II. Три системи організації воєнної санітарії. — Розвинення системи лікування на місці. — Негативні сторони її. — Ступневий перехід до системи евакуаційної.	6—8
Розділ III. Колишня російська евакуаційна система. — Основна її перевага. — Германська, Австрійська, Французька і Італійська евакуаційні системи. — Прямування європейських держав до пристосовання своїх санітарних установ до евакуаційної системи. — Їх дислокація. — Роля польових шпиталів і дивізійних лазаретів в російсько-японську та російсько-германську війни	8—13
Розділ IV. Характеристика колишніх російських військових лікарів. — Характеристика і наслідки їхньої діяльності.	13—16
Розділ V. Система розсіяння, як <i>ultimum refugium</i>	16
Розділ VI. Резюме огляду становища колишньої російської воєнної санітарії. Причини смутного її стану.	16—19
3. Українська воєнна санітарія.	
Розділ VII. Загальний стан колишньої російської санітарії в момент відродження незалежної України. — Завдання реставраторів. Привлечення сурогатами лікарської кляси провідної діяльності в військовій санітарії. — Мета привлечення керми. — Характеристика їхньої особистості та діяльності. — Причини, що дали їм можливість узурпувати провідну діяльність у військовій санітарії. — Захоплення колишніми російськими кадровими „знайками“ воєнної санітарії у свої загарбуші лапи.—Їх паразитична і мертвеча всяку живу справу діяльність. — Наслідки її. — Вибух обурення медичних робітників України. — Симбіоз кадрових „знайок“ і лікарського сурогату. — Мета цього симбіоза.	19—23
Розділ VIII. Евакуація хорих та ранених вояків із Житомира в час відвороту житомирської групи військ у квітні року 1919. — Характеристика рівенського керівника санітарної частини. — Розташування українських части на позиціях під Рівним. — Санітарний стан 1-го дієвого корпусу. — Бажані зміни. — Малюнки з	

- санітарного життя Рівного. — „Вжиті заходи“. — Доля санітарного майна Рівного. — Евакуація з Рівного в травні року 1919. — Доля штабу 1-го дієвого корпусу. — „Відворот“ санітарної частини 1-го дієвого корпусу до Лановців 24—29
- Розділ IX.** Влаштування медичної справи в грудні року 1919 у Хмільнику. — Доктор Яцек. — Галицькі лікарі. — Куди поділося галицьке санітарне майно з Винниці 30—32
- Розділ X.** Польова санітарна організація колишньої російської армії. — Керування санітарною частиною. — Обовязки санітарної організації мирного часу. — Военна санітарія з часом вибуху революції. — Санітарна організація на початку часів Центральної Ради. — „Щирі“. — Наслідки роботи санітарної організації того часу. — Санітарна організація часів Гетьманських. — „Реорганізація“. — Санітарна організація часів Директорії. — „Творча праця“. — Піклування про військо. — Мобілізація в Житомирі, Тульчині і Балті. — Наслідки її. — Санітарне управління Житомирської групи військ. — Його робота. — Який персонал мало військо і санітарні управління. — Заходи до впорядкування 32—40
- Розділ XI.** Принципи, покладені в основу формування санітарної частини дієвої армії в травні 1920 року. — Погляд проф. Н. И. Пирогова на завдання польових санітарних установ. — Погляд воєнно-санітарних письменників на те ж питання. — „Участь“ „санітарного центру“ в формуванні санітарної частини дієвої армії в 1920 р. — Розбір в загальних рисах штатів дивізійних і бригадних лазаретів та санітарних штатів полків, вигаданих українським винахідником з центру 40—45
- Розділ XII.** Огляд в загальних рисах санітарної системи українського винахідника з „центру“. — Райони польової санітарної організації взагалі. — Абетка стратегії. — Райони сфер мушкетного та арматного вогню. — Стосування їх до санітарної служби. — Початкова медична допомога в цих районах. — Раціональність подання лікарями початкової допомоги в районі сфери вогню при наступовому бою. — Оборонний бій і стосування його до санітарної служби 45—58
- Розділ XIII.** Колишнє російське законоположення про перевязочні пункти. — Пояснення „де-яких“ воєнно-санітарних письменників. — Дисльокація санітарних установ по Макшееву. — Оцінка цієї дисльокації. — Санітарна служба при Волі-Садовський і Ковному 58—62
- Розділ XIV.** Польовий рухомий шпиталь з погляду колишнього російського законоположення. — Роля його в колишній російській армії. — Відступовий бій. — Відмінність його. — Роля дивізійних лазаретів і рухомих шпиталів в час відступового бою. — Арматний бій і стосування його до санітарної служби. — Акції кінноти й стосування їх до санітарної служби. — Перевага евакуаційної системи 62—65
- Розділ XV.** Польова санітарна система українського винахідника з „центру“ з погляду санітарної тактики. — Дисльокація санітарних установ по цій системі. — Наслідки подібної дисльокації в російсько-японську та російсько-германську війни. — Тенденція українських „творців“ санітарії з центру 66—69
- Розділ XVI.** Короткий огляд санітарної організації української армії по наказу від 20 липня 1920 року ч. 65: армійський польовий шпиталь, армійські запасові шпиталі, армійський летючий шпиталь-збірний пункт польової евакуаційної комісії, тимчасовий санітарний потяг, їх дисльокація. — Вибрик санітарної управи 69—72
- Розділ XVII.** Функції армійських шпиталів. — Похил їх по дисльокації до системи шпитальових центрів. — Два тилових санітарних райони. — Величина чи глибина цих районів. — Формули

- Венеш'а. — Самодільні санітарні установи в тилкових районах колишньої російської армії. — Управління 2-го санітарного району в колишній російській армії 72—75
- Розділ XVIII.** Вплив евакуаційної системи на дислокацію шпиталів тилу. — Зведені шпиталі. — Особливості системи зведених шпиталів. — Шпитальові центри. — Склад шпитальових центрів ближнього і дального тилу по колишній російській санітарній організації. — Оцінка системи шпитальових центрів. — Причини похилу української санітарної організації в бік системи шпитальових центрів. — Ріжниця від колишньої російської системи шпитальових центрів. — Керування шпитальовим центром. — Відмінності шпитальових центрів ближнього і дального тилу. — Специалізація шпиталів дального тилу. — Рухомість їх. — Сила їх 75—79
- Розділ XIX.** Додаткові міркування, прийняті при формуванні санітарної частини муштрових відділів дієвої армії, по наказу від 20 липня 1920 року ч. 66. — Санітарні інституції муштрових частин. 79—81
- Розділ XX.** Шлях евакуації по наказу від 20 липня 1920 року ч. 66. Розміщення виздоровчої команди. — Дислокація українських санітарних інституцій по наказу ч. 66. — Санітарний персонал їх. — Назва галицьких лічниць по наказу санвідділу Подгубівськома. — Іхне майно. — Можливе розміщення їх. — Куди хотів випхати їх „санітарний центр“. Хиби запасових шпиталів. — Зміцнення української санітарної організації в Дієвій Армії в році 1920 82—85
- Розділ XXI.** Санітарні перевозові засоби передового району взагалі (2 типи), а в армії українській зокрема (користування другим типом, питання про санітарні транспорти і півтранспорти на організаційних нарадах Дієвої Армії 20 серпня і 1-го вересня 1920 року, способи пристосування). — Фантазія „робітників“ з „санітарного центру“. — Коротесенька оцінка штатів їхніх управлінь муштрових частин. — Ще декільки начерків про будівництво українського „санітарного центру“ в періоді 1919-1920 р.р. Санітарні керівники цього періоду на фронті і в тилу. — Санітарне управління муштрових частин Дієвої Армії по наказу ч. 66 від 1920 року. Каталогі медичного і санітарного майна, положення і роспис хороб 85—89
- Розділ XXII.** Випостачання аптичним майном та медикаментами санітарних частин Дієвої Армії до 12 жовтня 1920 року. — Санітарний стан Дієвої Армії до видання наказу ч. 66 від липня 1920 р. — Становище в той час української армії. — Страга власної території. — Стан у той час „центрального санітарного апарату“. — Завдання, що для нього полишалося. — Польові аптики і їх дислокація по колишньому російському законоположенню. — Дислокація їх по вимогах воєнно-санітарного письменства і її перевага. — Аптичні склади дального тилу. — Приміщення джерел санітарного і медичного постачання Дієвої Армії до 12 жовтня 1920 року. — Порушення питання на організаційній нараді Дієвої Армії 26 серпня і 1-го вересня 1920 року про утворення санітарного базисного складу і польового складу на фронті. — Причинки, що стали на перешкоді до цього інтересу. — Завдання передового району і тилу. — Погляд вищих керівників У.Н.Р. на завдання санітарної управи. — Хронична хвороба санітарної управи. — Діяльність санітарної управи в звязку з цією хворобою. — Усмій фортуни. — Політика темної загороди. — Щастя. — Причинки до нього. — Наказ Головної Команди Війська У.Н.Р. ч. 034 від 18 вересня 1920 р. — „Головний фармацевтичних справ отаман“. — Аптичний склад — місце скупчення медичних інструментів і взагалі лікарських засобів. — Фармацевтична освіта в колишній Росії. — Хто мусить завідувати складом медичних інструментів. —

Підстава. — Боротьба з узурпаторами „теплих“ посад. — Наслідки революції. — Що треба робити? — Перепони, що виникають. — Д-р Ярослав Гординський по питанню про розпорощення української інтелігенції. — Руїнники світлої будучини українського народу. — Д-р Осип Назарук про недоуків. Апофеоз їхньої роботи в санітарному будівництві	90—98
Розділ XXIII. Схема санітарних установ війська У.Н.Р. і взаємні їхні стосунки, розглянена на організаційній нараді Дієвої Армії 1-го вересня 1920 року. — Наслідки	99—100
Розділ XXIV. Предива „фаховчика“ з центра. — Становище українського війська в той час. — Дисльокація армійських шпиталів. — Рациональність такої дисльокації. — Санітарна катастрофа 10 листопада 1920 року. — Евакуація. — Санітарне будівництво на інтернації. — Новий ґатунок мистецької творчости винахідників української санітарії	100—104
4. Взаємвідношення організацій приватної санітарної допомоги і військових.	
Розділ XXV. Роля санітарних організацій приватної допомоги в колишній Росії в війнах 1854-55, 1877-8, 1904-5 і 1914-17 р.р. — Філія Українського Червоного Хреста при Штабі Дієвої Армії в 1920 р. Загальна характеристика напрямку праці приватної санітарної допомоги військові в колишній Росії. — Хиби приватної допомоги. — Причинки до неможливости стислого контакту з військовими санітарними організаціями. — Де поховано собаку? — Шлях для уникнення дефектів приватної санітарної допомоги. — Вказівки воєнно-санітарного письменства на діяльність приватної допомоги у війську	105—108
Розділ XXVI. „Сестріада“. — Первісна мета утворення інститута сестер-жалібниць. — Їхня роля. — „Медична освіта“. — Роспутні елементи. — Наслідки поводження сестер-жалібниць в російсько-японську війну. — „Сестри“ в російсько-германську війну. — Малюнки з „притулка“. — Наслідки діяльності „сестер“ в російсько-германську війну. — У кого черпав генерал Куропаткин своє бойове натхнення. — Популярність „сестер“ в широких верствах громадянства в російсько-германську війну. — „Сестри“ української армії. — Величина їхніх знаннів. — „Користна“ їх праця. — Польський письменник Боговит про жінку. — Гвалт. — Фабрикація „сестер“. — Як позбутися „сестріади“	109—114
Додатки.	
Додаток I. Доповідна нотатка від 24 січня 1921 року	115—123
Додаток II. Копія наказу Військам Дієвої Армії У.Н.Р. ч. 66 від 20 липня 1920 року	124—125
Додаток III. Копія положення — Права і обовязки Санітарного Інспектора Дієвої Армії У. Н. Р. (додаток до нак. Дієвої Армії ч. 66 від 20 липня 1920 року	126—129
Додаток IV. Копія тимчасового штату арм. польов. і зап. шпиталів по наказу від 20 липня 1920 року	130—131
Додаток V. Копія тимчасов. штату армійського летючого шпиталю по наказу від 20 липня 1920 року	132—134
Додаток VI. Копія тимчасов. штату дивізійного летючого шпиталю по наказу від 20 липня 1920 року	135—136
Додаток VII. Копія тимчасового штату санітарних частин і установ дієвої армії від 20 липня 1920 року	137—138
Додаток VIII. Копія тимчасового штату Управи Санітарного Інспектора Дієвої Армії У.Н.Р. від 20 липня 1920 року	139—140
Важніші друкарські помилки	141